

Straža v viharju

Izhaja vsak četrtek • Posamezna številka stane Din 1.50
Celoletna naročnina Din 35.— • Čekovni račun: „Straža v viharju“, Ljubljana, št. 16.790

Izdaja: Konzorcij „Straže v viharju“ (A. Tepež) • Urejuje: R. Čuješ
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Miklošičeva 5 • Tisk Jugoslovanske tiskarne (K. Čeč)

Ljubljana, 10. februarja 1938

Leto IV — Številka 17

P. dr. Tomaž Kurent:

Delo za cerkveno zedinjenje

Ko nam je postal jasen pojem cerkvenega edinstva, uvidimo, da ga ne moremo doseči z denarnimi sredstvi — duše se ne dajo kupiti; tudi ne z nasiljem — z mečem moremo sukno Kristusovo, ki je brez šiva, pač razsekati, ne pa sešiti; — tudi ne z mešanimi šolami ali z mešanimi zakoni; tudi ne s skupnim bogoslužjem; — tudi ne z javnimi razpravami in govori na svetovnih kongresih — itd. Ker je marveč cerkvena edinstvo predvsem bogohotena, torej predmet božje volje, bodi praktično prva in glavna skrb, da privedemo ločene kristjane do tega, da bodo uredili svojo voljo po božji volji. Zato je pred vsem važno, da kristjane spravimo v takole razpoloženje: »Kjerkoli je prava Kristusova cerkev, sem pripravljen in hočem z božjo pomočjo vse storiti, da pridem vanjo.« Tako se izognemo nevarnosti, da bi jih pripravili morda celo do formalnega greha zoper vero: kar se večkrat zgodi, če se da spoznanje razumu, ko volja ni pripravljena.

Ker je delo za cerkveno zedinjenje delo vseskozi nadnaravnih smoter, je jasno, da ga more uspešno izvesti le milost božja. Zato mora biti vse človeško delo za cerkveno edinstvo le sodelovanje z milostjo božjo in odstranjevanje ovir milosti. Le to sodelovanje mora pa prevzemati celega človeka: razum, voljo, vse življenje.

Tako je treba za razum mirnega pojasnila. Govorjena in tiskana beseda, posebno dobri življenjepisi konvertitov morejo išočemu pomagati najti pravo pot. Pojasnjujoča beseda more o pravem času odstraniti predsodke in zmotno pojmovanje o cerkvenem nauku. Še važnejše je mirno razlaganje verskega in moralnega nauka. Ne samo duhovnik, tudi laiški apostol mora znati dati odgovor o svojem verovanju. Akademski izobražen človek tudi v verskem pouku ne sme ostati na višini nižjih šol ali še nižje. To bi bilo nenaravno in neskladno.

Sv. oče italijanskim kat. akademikom
9. jan. 1927.

»Če bodo torej akademiki študirali zgodovino cerkve, ki je ena, sveta, ki ima edinstvo za svoj prvi znak, ki je izvoljena Cerkev po besedi Gospoda Jezusa Kristusa, ki jo je imenoval svojo Cerkev, bodo našli druge, ki so se ločili od Cerkve, ki so kakor odbiti kosi krščanstva ohranili tudi še po ločitvi več ali manj Kristusovega nauka, kakor tudi ohranijo skladi kamenja, ki se je odtrgalo od gorskih vrhov, njihove kamenine. Sv. oče je s posebno skrbjo priporočal ta študij, ne samo, da bi mogli akademiki vedno bolj spoznati svoj dom — hišo božjo, kraljestvo Kristusovo, čoln, ki se ne more potopiti —, ampak tudi zato, da bi mogli pomagati, kadar bi jih poklicala božja previdnost, pri delu, ki je tako važno in tako odgovarja posebnim potrebam in duhu

današnjega časa, pri delu za zedinjenje cerkvá, ali bolje rečeno, za zopetno združitev vseh, ki so ločeni od ene, prave cerkve.

Za resnično združitev pa je predvsem potrebno, da se spoznamo in ljubimo med seboj. Da se spoznamo, zakaj lahko rečemo, da se je zato tolikokrat izjalovilo delo za združitev, ker se nismo poznali. Če so na eni ali drugi strani predsodki, morajo pasti. Neverjetne se zde zmote in dvomnja, ki obstojajo med ločenimi brati na vzhodu, in jih vedno ponavljajo proti kat. cerkvi. Toda tudi pri katoličanih včasih ni pravega spoštovanja do ločenih bratov, včasih ni bratovske ljubezni zato, ker se ne poznamo. Ne poznamo vsega onega, kar je dragocenega, dobrega krščanskega pri teh kosih, odbitih od stare kat. resnice. Skladi, odtrgani od zlatonosne skale, so tudi še sami zlatonosni. V častitljivem vzhodnem krščanstvu se hrani toliko častitljive svetosti, da ni vredno samo vsega spoštovanja, ampak tudi vseh simpatij.

Seveda se mora vse vršiti v duhu miru in ljubezni; po besedi apostola Pavla (Kol 4, 5 sl.): »Obnašajte se spodobno napram zunaj stoječim! Vaše govorjenje bodi vsak čas ljubeznivo, s soljo začinjeno, da boste znali vsakemu dati pravi odgovor!«

Za voljo je treba predvsem molitve in bratske ljubezni. Vsaka resnica, ki zasije išočemu duhu, je žarek od Očeta luči (Jak 1, 17). Vsak povratek nazaj k materi Cerkvi je delo milosti. »Nihče ne more priti k meni, če ga Oče ne prilegne« (Jan 6, 44). Zato moramo moliti, mnogo moliti, silno moliti, da nam otroci, ki so v hiši, ne bodo odšli v tujino in da otroci tujine najdejo pot nazaj v Očetovo hišo. Moliti pa ne kakor farizej, ki se zahvaljuje Gospodu, da je boljši, kakor so drugi (Luk 18, 11). Za Boga, nikar! Marveč moliti z Velikim duhovnikom Kristusom: »Sveti Oče, ohrani jih v svojem imenu...«, da bodo eno.

Z roko v roki z molitvijo mora hoditi bratska ljubezen. Nobena neljubezniva beseda ne sme motiti delovanja milosti v dušah, ki so na poti domov k materi Cerkvi. **Četudi moramo ostati v vprašanih razodete vere nepopustljivi in ne žrtvujemo niti pičice od svojega Credo, vendar mora v obliki, v kateri izpovedujemo svojo vero, sozveneti bratska ljubezen.** Treba je poudarjati pred vsem to, kar nas druži, četudi ne moremo zamolčati tega, kar nas loči. Treba je več medsebojnega globljega, pravega spoznanja, pa bo med nami tudi več ljubezni!

Končno mora razen apostolstva pojasnjujoče besede, molitve in bratske ljubezni pri velikem delu za zedinjenje sodelovati vse naše osebno življenje. Vsak posameznik bi moral po svojem dobrem zgledu pripomoči, da zasijejo katoliške življenjske vrednote v polni svetlobi. Osebno življenje katoličanov prihaja vsem išočim dušam pred oči. To je bila pro-

paganda prvih kristjanov. »Glejte, kako se med seboj ljubijo.« Glejte, kako po svoji veri žive, kako za svojo vero umirajo. Da, če bi danes vsi katoličani ali vsaj večina od njih živela res katoliško, potem bi kmalu tudi nekatoličani postali katoliški. Če bi mogli danes ločeni bratje videti in reči: »Glejte, kako živi v njih Kristus! Kako sijeta ljubezen božja in mir srca iz njih oči! Glejte, kako vestni in sposobni so pri izvrševanju poklica, kako požrtvovalni in ustrezljivi, pošteni in zvesti! Drevo, ki rodi take sadove, mora biti dobro drevo. Tako bi moglo pošteno življenje »pred tistimi, ki so zunaj« (1 Tes 4, 12), biti najboljši pouk drugovercem kot priprava za izpreobrnjenje.

Pij XI. je sam v okrožnici »Ecclesiam Dei« (12. XI. 1923.) začrtal smernice za reševanje vzhodnega vprašanja: »Non tam disputationibus aut incitamentis aliis, quam sanctae vitae exemplis hanc esse unitatem promovendam, imprimis vero caritate erga Slavos fratres ceterosque. Orientales.« Krščanskega Vzhoda ne bomo pridobili s teoretičnim dokazovanjem ali drugimi podobnimi pobudami, marveč le z zgledom svetega življenja in s požrtvovalno krščansko ljubeznijo.

Senzacionalna odkritja

(Zaupno, samo za najožji krog »Stražarjev«.)

Po svojih najintimnejših zvezah je izvedelo uredništvo »Straže v viharju« o ustavitvi francoskega lista »Sept« stvari, ki daleč prekašajo odkritja »Dejanja«, oziroma švicarskega lista »Entscheidung«.

Da je list postal žrtev italijanskega fašizma in da je general dominikancev moral francoski list ustaviti na Mussolinijev pritisk, saj mu je vrnil samostan St. Sabina in da se je umevno ta pritisk vršil brzkone preko Vatikana, vse to je naravnost muha proti slonu, ki smo ga mi odkrili. Izvedli smo namreč — to naj bo samo našim najožjim somišljenikom povedano, da je šel zaradi tega Mussolini v Berlin, da je bil »Sept« glavni predmet posvetovanj v Berlinu in da je na pobudo samega Hitlerja Mussolini ubogega generala dominikancev grdo nahrulil. Toda, kar je najbolj pikantno, je to, da so vsa potovanja našega zunanega ministra v zvezi s tem. Stojadinovič je namreč odkril v Rimu Mussoliniju in v Berlinu Hitlerju, da imamo v Jugoslaviji tudi svoj »Sept«, ki naravnost ogroža obstoj svetovnega fašizma. — Pri tem je Hitler udaril na mizo, telefoniral Mussoliniju; ta je takoj pri Vatikanu interveniral in Vatikan je takoj poveril posebnemu zaupniku v Ljubljani naloge, naj z vsemi kalibri nastopi proti takim nevarnim težnjam in končno se je slednjemu po-

»Poskušajmo pridobiti za Kristusa vse, ki so se od njega oddaljili, s tem, da bomo živeli Kristusov nauk v vsem, kar ima dobrega.«

Pij XI.

srečilo položiti »Sept« (reci D. in S.) na mrtvaški oder. Toda bridko bi se motil, če bi kdolmisll, da je to že zadnji rep dolge kače. Ker pa ne moremo prevzeti odgovornosti za živčno ravnovesje naših čitateljev, hočemo nekaj bomb prihraniti za prihodnjic.

★

PRIPRAVE ZA EVHARISTIČNI KONGRES NA HRVAŠKEM.

Zagrebski nadškof dr. Stepinac je izdal pastirsko pismo, ki naj bi v zagrebški nadškofiji pripravilo XXXIV. mednarodni evharistični kongres v Budimpešti. V njem pravi, naj služi vse delo v l. 1938, pripravam za kongres. Vse pridige naj bodo evharistične. V šoli se naj vrši pouk o važnosti pogostega sv. obhajila. Vsa katoliška društva naj širijo idejo o evharističnem kongresu. Katoliški tisk naj posveti vso svojo pažnjo temu kongresu. Pokrajinski evharistični kongresi in skupna sv. obhajila naj se vrše po namenih kongresa. Mesec maj se naj proslavi kot mesec Matere evharističnega Kralja. V kongresnih dneh se naj opravi po vseh cerkvah sedemdnevna ali pa vsaj tridnevna kot priključek samemu kongresu. Zadnji dan mednarodnega kongresa pa se naj proslavi nad vse slovesno z javnim češčanjem, s skupnim sv. obhajilom in če le mogoče s procesijo sv. Rešnjega telesa.

Svoboda in vezanost v kulturnem udejstvovanju Goma y Tomas Pax Romani

François Mauriac: Le poignet tenu

V francoskem tedniku »Temps Présent« z dne 28. januarja je objavil François Mauriac članek »Le poignet tenu« (stisnjena pest). V njem pravi, da so ga katoliški dijaki vprašali za nasvet o izdajanju nove katoliške revije, kakšno bodi razmerje take revije do nadzornih organov Cerkev, oz. v kakšni obliki naj Cerkev tako revijo nadzoruje? Na to Mauriac odgovarja: »Mislim, da je prvi življenjski pogoj za mlado revijo, da se urednikom zaupa; da se jim prizna pravica svobodnega iskanja v osem, kar ne zadeva dogme, discipline in morale, pravica tudi, da so »imprudents« in da se v reviji razpravlja o njihovih mnenjih. ... Tu se dotaknem najbolj delikatne točke: revija bi ne smela predstavljati »une zone d'influence« in bi ne smela biti črna ali bela figura na šahovski deski. Versko vodstvo bi moralo biti poverjeno duhovniku, ki ga dijaki sami s pristankom škofa izberejo in (vodstvo) bi se moralo manj nanašati na revijo kot na njene vernike, manj na besedilo kot na duše.

Psichari je dejal, da je strašno pisati, ko te gleda Trojica. V taki prisotnosti (Sp. Trojice, op. ur.) bi morala biti urejevana mlada katoliška revija, toda urejevati jo morajo svobodni ljudje, ne pa dijaki, ki so še v uniformi kakega srednješolskega zavoda (prosto prevedeno). Je to moje osebno mnenje, morda je to drzno in moji nasveti neuporabni. Toda jasno mi je, da živimo v trdem svetu, kjer ni več mesta za take mlade fante v uniformi in kjer bi se mladi katolik moral razlikovati od mladega stalinista in fašista po oni svobodni, sproščeni, ponosni »attitude«, da mu ni treba vprašati ob vsakem stavljenu oprasanju za dovoljenje, če sme to misliti, kar misli.

Vprašanje, ki ga tu načena Mauriac je občečloveškega značaja, je vprašanje svobode in vezanosti v kulturnem udejstvovanju.

Ne glede na ta določeni primer lahko ugotovimo: Glede nekaterih vezanosti smo vsi edini. Vsi se čutimo vezane, ko gre za dejansko objektivno resničnost, nadalje za formalne proglašene dogmatične ali moralne nauke. Toda je še obširno polje kulturnega udejstvovanja, kjer vprašanja niso tako jasno notranje razvidna in jih tudi pristojna oblast ni avtoritativno določila. Tudi poziv na svobodne tvorne človekovne sile in na krščansko ljubezen, ki naj blagohotno in potrpežljivo dopušča polno sproščenost duhovne tvorčnosti, vprašanja ne reši.

Vprašanje je, po katerem kriteriju se ravna nadzorstvo ali cenzura Cerkev pri revijah in publikacijah, ki hočejo gledati na vsa vprašanja v luči katoliških načel in ustvarjati umotvore kot katoliški tvorci.

Vzganjanje pisateljev ali uredniškega osebja je, kakor pravilno poudarja Mauriac, primerne oblike vodstva; saj bodo taki pisatelji iz svoje katoliške zavesti pisali. Toda s tem se Cerkev ne bo mogla zadovoljiti. V veliki meri Cerkev gotovo zaupa katoliškemu uredniku in pisateljem; toda ponovno se dogaja, da Cerkev to zaupanje slabo vračajo, čeprav ne iz slabih namenov.

Odnos Cerkev do umetnosti in znanosti

Cerkev je pač po svojem bistvu varuhinja in razlagateljica razodete nauka; ker pa med razodetjem kot božjo resnico in umskim spoznavanjem kot naravno resnico ne more biti nasprotja, zato Cerkev na mnoge načine pospešuje umetnost in znanost. Zaveda se, koliko koristi prinašajo človeku in da vodijo, če jih pravilno gojimo, s pomočjo Njegove milosti k Bogu, kakor tudi izhajajo iz Njega. Cerkev nadalje ne dela nobenih ovir, da znanosti zgradijo, vsaka v svoji stroki, na svojstvenih osnovah po svojstveni metodi. Priznavajoč to svobodo pa skrbno pazi, da ne zaidejo v nasprotje z božjim naukom in s tem

v zmote in da se, prestopajoč meje lastnega območja, ne vmešavajo v področje vere in delajo zmedo (Vat. zbor, sess III, Denz. 1799).

Zato je predpisal papež Pij X. z odlokom z dne 1. septembra l. 1910, naj imajo, če le mogoče, časniki in časopisi, ki jih pišejo katoliki, določenega cenzorja, ki naj posamezne spise po objavi v celoti pazljivo prebere; če najde kaj nevarnega, mora zahtevati popravek v naslednji številki.

Kanon 1385 cerkv. zakonika pa predpisuje, naj niti laiki ne izdajajo brez cerkv. predcenzure knjig in spisov, ki se v posebni meri tičejo vere in pravosti.

Cenzura Cerkev najuspešnejša obramba prave kulture.

Iz tega spoznamo: Cerkev nikdar in nikjer ne duši in ne ovira kulturne stvariteljne tvorčnosti in prožnosti, ampak jo na vso moč vzpodbuja, ker je po njenem gledanju duhovna stvariteljnost in genialnost dar Gospoda luči in vseh znanosti in ker Bog poleg tega res božjega daru daje še posebno razsvetljenje: milost (seveda na prošnjo), da genij, stvaritelj pri svojih prodornih spoznanjih gleda res v božjo delavnico. Vsi oni, ki genialnost in stvariteljno sposobnost človeka trgajo vede ali nevede od Boga in jo zlorablajo kot žarenje avtohtonega in avtonomnega skrivnostnega razvoja zgolj naravnih sil, ki so se po lastnem razvoju povzpele od anorganskih atomov do možganskih organskih celic, ki se po sozvočju električnih in nam še neznanih kemičnih sil in tokov sproščajo končno v žarko umsko gledanje, ponižujejo duhovno in kulturno ustvarjanje v sfero naagonskega ali vsaj negotovega blodnega iskanja in še sanja se jim ne, da je um človeški pristen žarek Sonca vse resnice, Boga. Daleč torej zaostajajo v vrednotenju umskih zmožnosti za Cerkvijo.

Najprijetnejše pa osupne človeka stališče Cerkev, da Bog daje umetnikom, pesnikom, znanstvenikom in duhovnim tvorcem sploh še posebno milost razsvetljenja, seveda če jo iščejo, ki pogloblja in poostruje njihovo spoznavno in stvariteljsko zmožnost. Zdi se nam, da je to pravim duhovnim tvorcem največja tolažba, da smejo pričakovati v danem trenutku še posebnega razsvetljenja. Zato so največji tvorci Platon, Sofokles, Avguštin, Dante, Petrarca, Rafael, Manzoni in drugi iskali ponžno stikov z »božjim duhom« in zaupno prisluškovali v ta tajni božji telefon. Cerkev ima samo to skrb, da duhovni tvorci pri svojem obsežnem iskanju in tipanju v kraljestvu še neznane lepote in resnice, ki ga jim je Bog prepustil v raziskovanje, ne zanašajo svojega tipanja in iskanja v območje resnice, ki jo je Bog po razodetju že odkril in jo v razlaganje dodelil Cerkvi, ki ima v tej sferi še obljubo nezmotljive pomoči božje. Na zmote, na nevarne trditve v območje vere in pravosti, sme in mora Cerkev opozorjati. Ta cenzura ne zadeva sama po sebi ne predmeta naravnih znanosti, ne območja estetskega kulturnega udejstvovanja, ampak hoče biti kažipot in luč, ki v velikanskem področju spoznanja in iskanja sviri pred močvirjem negotovega jecljanja tam, kjer je Bog izjemo ma zaradi rešenja duš postavil nezmotno avtoriteto.

Pisatelji in duhovni tvorci, ki v tej luči gledajo na problematiko duhovnega ustvarjanja in cerkvene cenzure, so res katoliški in imajo pred drugimi velikansko prednost, da imajo jasno izhodišče za seboj in jasen cilj pred seboj, Boga. Nič ni bolj nevredno pravega katoliškega tvorca, kot če živi v stalnem strahu pred svojimi vrstniki drugega mišljenja; kaj bodo oni rekli, če se podvržem cenzuri Cerkev; še bolj nevredno je, če bi hotel pristati na tajno cenzuro, na zunaj pa bi hotel veljati za popolnoma »nevezanega«. Da bi le ne bilo nešteto drugih cenzur, ki imenoma ali brez imena vplivajo na pisatelje! »Pišem tako, da bi mogel dobiti to in ono službo, ali da ugajam

temu ali onemu magnatu, tej ali oni stranki, tej ali oni ideologiji!« Vse te cenzure niso cenzure resnice, ampak oportunitizma.

»Cerkev naj zaupa katoliškemu pisateljem«.

Cerkev torej pozna predcenzuro, zahteva pa tudi popravek po storjeni napaki. Seveda, kaj je »zmota«, kaj je »nevarno«, kakšen naj bo popravek, o tem ne razsoja pisatelj, ampak Cerkev, saj bi bilo sicer poslanstvo Cerkev iluzorno.

Mnogokrat v življenju se to vprašanje reši po medsebojnem zaupanju, Cerkev ve iz izkušnje, da so ti in ti pisatelji in uredniki trdni in zanesljivi in jim zato zaupa. Tem bolj pa je neprijetno dirnjena, če pri tem velikem zaupanju nekateri, navadno mlajši, od svoje tvornosti prevzeti duhovi, zlorablajo to zaupanje, ki jim ga Cerkev izkazuje, in jo spravljajo v zadrego. Zaupanje je delikatna stvar in zahteva od onega, ki se mu izkaže zaupanje, veliko takta in opreznosti. V takih primerih mora Cerkev poseči vmes in opravljati res pravo cenzuro. Možno je, da gledajo nekateri v tem nasilno utesnjevanje svobode, toda samo tista duhovna svoboda daje našim delom vrednost in odliko, ki je omejena po objektivno spoznani resnici ali se da voditi in poučiti od avtoritete, ki ima jamstvo večne resnice.

Ako naj torej katoliški dijaki po mnenju Mauriaca svobodno in brez neposredne cenzure pišejo vse, kar mislijo o stavljenu vprašanju, se Cerkev za to ne bo brigala, dokler bodo pisali o elektriki, klimatologiji, gradbeni tehniki, anatomiji, finančnih vedah itd. Toda, ko bodo govorili in pisali o socializmu, o ureditvi države, brezboštvo, o »ponujeni roki«, o Španiji, nacionalnem socializmu, si bo Cerkev z isto svobodo, kakor pisatelji in povrh še z božjo pravico to pisanje ogledala in bo zahtevala v primeru zmote popravek, če še hočejo pisatelji nositi ponosno ime katoliških pisateljev.

Vprašanje je samo, kaj je bolj praktično: raje prej vprašati strokovnjake za slovnico, za slog, za pravo, za razne stroke in končno od Cerkev določenega teološkega strokovnjaka, kakor naknadno izjavljati: zablodili smo! Od Cerkev določenega strokovnjaka pa je treba vprašati, da se zaveda svoje misije in da nosi odgovornost. Predcenzura Cerkev je najljubeznivejša pomoč Cerkev vsem kulturnim delavcem, če se spustijo na »obmejno področje«; nasprotniki pa, ki nimajo nič podobnega in svoje revije vsako desetletje usmerjajo v popolnoma drugo smer oz. po sodobni modi, zdaj nacionalno, zdaj levičarsko, zdaj fašistično itd., skušajo razkričati to najboljšo obrambo kat. pisateljev kot grozno strašilo in suženjske ve-rige za svobodnega duha.

Zaradi semestralnih počilnic izide 3. III. prihodnja številka

Delo komunist. šol

»L'internationale Communiste«, glasilo Kominterne, je podrobno poročalo o svetovni organizaciji komunističnih šol, namenjenih vzgoji spretnih komunističnih propagatorjev in vztrajnih agitatorjev.

Kakor poročajo, se novi člani komunistične stranke niso takoj prilagodili boljšeizmu, marveč prihajajo čisto na dan s preživeliimi socialno-demokratskimi, nacionalističnimi ali anarhističnimi načeli. Z odpravo teh načel se bo šele začela boljšeiška vzgoja novih članov.

Glavna naloga vseh komunističnih strank mora biti v prvi vrsti nujna skrb za oboroževanje in vzgojo mladine, kot se je izrecno izrazil Stalin.

Načrt za duhovno in materialno pomoč španskim katoliškim akademikom (glej prejšnjo številko »Straže v viharju«), ki naj bi jo nudile posamezne katoliške dijaške zveze, organizirane v Pax Romani, je primas Španije z veseljem pozdravil in odgovoril p. Gremandu, cerkvenemu zastopniku pri Pax Romani v pismu, čigar glavne misli podajamo.

Najprej se zahvaljuje za pozornost, ki so jo izkazovali Pedru Altabelli, svetovalcu španske katoliške dijaške zveze, ki je zastopal španske akademike na kongresu Pax Romane. »Z veseljem sem čital sklepe, za katere ste se na kongresu soglasno odločili. Ta dokaz bratstva v prilog žive krščanske ljubezni do bližnjega vpliva meni kakor tudi katoliškimi španskimi dijakom nove tolažbe ...

Kar se tiče uresničitve sklepa Pax Romane, bi pripomnil tole: Glede preučevanja resničnega položaja katoličanov v Španiji, mislim, da mu mora biti v resnici temelj skupno pismo španskega episkopata.

Ker se že polaga tolika važnost na razmere v Španiji, nam previdnost narekuje, da predvsem upoštevamo vire, o katerih vemo, da so javno in uradno mišljenje hierarhije, da se tako izognemo nevarnosti, da bi zaupali osebnim predsodkom in mnenjem, ki kljub temu, da bi mogli biti tudi objektivni, dopuščajo veliko možnost subjektivnosti.

Kar se tiče 2. in 3. točke načrta Pax Romane, moram omeniti, da izročite vso materialno pomoč, ki jo nameravate dati španski katoliški dijaški zvezi, po mojem posredovanju, da se na ta način izognete vsem sumničenjem ...

Treba vas je le še spodbujati k uresničenju vaših tako pomembnih načrtov.

Zlasti zadnja točka bo globoko ganila španske dijake zaradi dobrotljivega umevanja njihovih bratov-tujcev in da jim bo dejstvo dajalo moči za delo in za pridobivanje in vrnitev k Bogu toliko za vero indiferentnih ali od Boga ločenih duš.

Dejanje v megli

... Rahle so vezi, ki nas duhovno vežejo na ta svet, zakrnel je naš čut za življenjski prostor in medlo je naše zemeljsko občanstvo — nismo stopili v intimno razmerje do življenja — nismo si razširili svoje življenjske zavesti do tistega obsega, da bi ubežali kompleksom človekove ujetosti — kriza slovenskega človeka je še prav posebno težka — zaradi njegove notranje nesvobode — slovenska izobrazba je dvodimenzionalna, manjka ji še tretja dimenzija, prostorsinska. Knjižnice in prosvete delujejo na dosedanjih podlagi slovenske pasivnosti, ki ji je vzor le zvest služabnik. Naša duhovna kultura je postala neživljenjska zaradi nesvobodne narave. Polna in pristna zgodovinska zavest je zavest svobodnega bitja, ki sproščeno stopa iz preteklosti v bodočnost — resničen človek je izzi-valec, ki se s stvariteljskim erosom izpostavlja in tvega ter s tem največ pridobiva. Slovenec mora postati notranji silak. Hočemo suverene-ga slovenskega človeka, ki mu bo notranja svoboda pogoj zunanje svobode in zunanja svoboda plačilo notranje svobode. Pričujoča revija hoče zbirati tiste delaželjne ljudi, ki jih veže vera v človekovo dostojanstvo. Ne smemo se zateči niti v hiliuzem idej niti v absolutnost snovnih činiteljev, ampak v osebo, ki je središče človeške resničnosti.

So organizmi, ki se v obrambo proti zunanjim sovražnikom zavijejo v kako motno in temno meglo, in najnovejši zrakoplovi razvijajo okrog sebe plinsko meglo, kadar se bližajo sovražnik.

Slovenska katoliška inteligenca slavi papeža

Slovenska katoliška inteligenca je tudi letos pokazala, da zna ceniti veličino Kristusove ustanove — papeštva. Akademski zveza je priredila za svoje člane in za člane Slovenskega katoliškega akademskega starešinstva proslavo 16. obletnice kronanja Pija XI.

Jutranja slovesnost.

Zjutraj, ko je še skoraj vsa Ljubljana spala, se je zbirala akademska mladina s starešinami ob oltarju, da pri sv. daritvi in sv. obhajilu Namestovanega za njegovega namestnika in svojega očeta ter vodnika izprosi milosti, da bo Cerkev in nje varno pripeljal preko nevarnih čeri in močvar do cilja. V premišljevanju o sejavcu, ki Kristusovo seme zdravo ohranja in polje pred plevelom varuje, da dobrih bilk ne zaduši, ki ob potrebi tudi ljuliko iztrebi, da žetve ne izpridi, je vedno bolj zorela misel do trdne odločitve: tudi mi hočemo še vse bolj biti sejalcji dobrega semena, ki bo po naši govorjeni in pisani besedi ter po dejanjih naše vere plodilo zorane njive naših dni in odstranjevalci plevela ter ljulike, da tem, ki bodo z nami in za nami hodili, poti in rasti ovirala bo, da bomo tako s celim slovenskim narodom zoreli v bogato žetev na njivi Gospodovi.

Močni v Gospodu smo se razšli; da vsak na svojem mestu v enem duhu s sv. očetom voljo božji vršimo.

Slavnostno zborovanje.

Pa še smo se zbrali, da tudi javno izpričamo svojo ljubezen do sv. očeta in svojo zvestobo. Ob 11 se je začela polniti primerno prirejena dvorana Akademskega doma, ki je vsakemu nazorno pričala, da hočemo na slovenskih tleh poudariti veličino papeštva in našemu sv. očetu Piju XI. na dan, ko je bil Ahil Ratti za Pija XI. izbran in ko obenem spomin na 16. obletnico prevzema vodstva v Cerkvi, na 16. obletnico prevzema vodstva v Cerkvi, obnovljamo našo ljubezen in zvestobo izpričati.

Prezvisehi dr. Gregorij Rožman je prišel med nas. Veselo smo pozdravili svojega nadpastirja in prijatelja. Razveselila nas je nazočnost predsednika Slovenske akademije znanosti dr. Aleša Ušeničnika, predsednika SKASa dr. Viktorja Korošca ter drugih odličnih starešin.

Odkrito povemo: brali smo iskreno in ponovno in v tretjič Kocbekov članek »Slovenski človek« v novi reviji »Dejanja«, a ga ne moremo in ne moremo razumeti. Če je problem slovenskega človeka tako zagoneten kot je ta članek, potem res ne vemo, kako se naj slovenski človek izmota iz te zagonetnosti.

Citirali smo par stavkov, brez kake namerne povezanosti, samo v osvetlitev naše trditve.

Morda takole: Slovenski človek ni suveren gospodar na svojem prostoru; so sile, ki osporavajo slovensko samobitnost. Pa slovenski človek mora postati notranji silak, kateremu daje notranja svoboda vnanjo suverenost; slovenski človek se mora osvoboditi od vsakega idejnega sistema in osebno gledanje, prepričanje je središče človeške resničnosti in sproščenosti. Besede so tako zastavljene, da ne veš ne kam ne kod. Če je tak nejasen program ravno najbolj primeren za uvod nove revije in za uvod »Dejanja«, je vprašanje. Ali hoče uvodnik morda celo tole povedati: Karkoli sem napisal in govoril, je bilo moje stvariteljsko tveganje, s tem največ pridobivam, jaz sem notranji silak in suvereni slovenski človek, ki reklamiram zase popolno notranjo svobodo; nisem ujet niti v snovnost marksizma niti v hiliazem dogmatizma, sem svobodna, stvarjalna osebnost — in konec! Toda mi ne vemo, če je hotel prav to izraziti. Ostali smo v megli in v megli je težko razpravljati.

Govor g. sodnika Kokalja.

G. sodnik Joža Kokalj nam je o papeštvu v današnjem času zmed in viharjev sproščenih gonov govoril:

Zmot je vse polno, v različnih oblikah se javljajo, a v jedru izvirajo vse iz materializma, ki je človeka in njegovo samovoljo postavil za neodgovorno središče življenja. Toda resnica je samo ena, ki kljub vsem navalom sovražnih sil ostaja neskaljena v katoliški Cerkvi, ko jo pod vodstvom papeža nepotvorjeno vsemu svetu oznanja. Papeštvo, ki vidno v osebi vsakokratnega papeža Kristusa v Cerkvi nadomešča, je po Kristusovi volji, zato božja ustanova in kot taka nepremagljiva in nezmotljiva. Povsem nedosledno bi bilo od nas, ki se h katoliškemu občestvu prištevamo in priznavamo, če ne bi tega v vsem svojem dejanju in nehanju tudi izpričevali. Zato moramo in hočemo dosledno in v celem obsegu spolnjevat nauke in navodila, ki nam jih daje papeštvo, ki nam jih daje sedanji papež. V teh naukih in navodilih najdemo smernice za ureditev svojega odnosa do vsake svetne družbe, do države in do naroda. Vsakdo izmed nas mora spoštovati nauke Cerkve in njenega vodstva in to tem bolj, kolikor više mesto v družbi zavzema, da bo drugim v oporo, ne pa v spotiko.

Govor tovarišice Pelanove

O VZGOJI IN DRUŽINI.

Nebeško kraljestvo je podobno človeku, ki je vsejal na svoji njivi dobro seme, pa mu je sovražni prisejal med pšenico ljuliko. Toda Gospodar je postavil čuvarja na svoje njive, da pazi, da ljulika ne zaduši pšenice. Čuvar božjega semena ni Simon, ki se moti, marveč Peter, ki se ne moti, skala, ki se ne zlomi, temelj, na katerem stoji stavba najvišjega uresničenja volje božje — ustanova sv. Cerkve.

Sovražnik postaja vedno predrznejši, njegovi podvigi so vedno bolj smeli, da se v strahu vpraša služabnik: »Kje si, čuvar božjega semena?« Toda ta strah je neupravičen, čuvar stoji zvesto ob svoji čredi, ki mu jo je izročil Zveličar. Sv. oče Pij XI. še posebno očetovsko skrbi za svoje ovčice. Mnoge okrožnice nam pričajo o veliki skrbi za kraljestvo Kristusovo. Kolikor bolj se razvija delo satanovo, tem večjo skrb posveča sv. oče delu za utrditev kraljestva Kristusovega.

Moderni svet se je sprl s Cerkvijo, odrekel se je veri. Iz liturgije svete noči, iz skrivnostne polnočnice pa doni kakor v refrenu ena sama senteca čudovite pesmi o sveti Družini.

Moderno zlo ima korenine v negaciji najintimnejše celice človeškega čustvovanja, v negaciji družine.

Sv. oče, čuvar božjega semena, je dobro spoznal potrebe sedanjega časa in spregovoril v encikliki »Casti connubii« o krščanski družini. Glas od zgoraj mu govori po apostolu: »Ti pa stoj na straži in spolni svojo službo! ... Oznanjaj besedo, nastopaj, prepričaj!«

Sovražniki hočejo razbiti družino! Zvestoba, pokorščina in medsebojna ljubezen zakonskega in družinskega življenja jim je postala zastarela, ozkosrčna. Človeku hočejo dati več sproščenosti v mišljenju in ravnanju. Šli so še dalje. Namesto tihe, globoke in trajne ljubezni, ki je temelj družinski sreči, postavljajo neko skladnost značajev, ki jo imenujejo simpatijo!

Prava oblika družine je danes zašla v veliko nevarnost. Verski duh je popolnoma splahnel. Brez sramu si mnogi prisvajajo zločinsko prostost, da namerno dejanje izpačijo in hočejo uživati slo brez trpljenja! Življenje, ki ima priti na svet, jim je nadležno breme! Hočejo ga uničiti, in ponekod se že skriva ta zločin pod krinko državne zaščite. Razlogi za to so jim zdravniška, socialna in evgenična »indikacija«. Zde se jim tako tehtni, da zahtevajo, naj jim javna oblast sama pomaga pri tem. Če bodo to pot nadaljevali, jih bo zajel vsesplošen propad, kar nam dokazuje vedno

bolj rastoča izkvarjenost in propadanje družine po deželah, kjer ima duh komunizma vso oblast.

Obžalovanje vredno je, da svetost družine, to ljubezni polno zamisel božje dobrote, tako teptajo in uničujejo! Zato je potrebno, da se katoličani z vso gorečnostjo zavzamemo za to svetinjo!

Svet si mora priklicati v spomin božjo zamisel zakona, poslušati Cerkev in se podvreči njenim zakonom. Cerkvi, ki jo je ustanovil sam Kristus Gospod kot učiteljico resnice, naj verniki podvržejo um in srce, da se bodo obvarovali umskih zmot in npravne izprijenosti!

Sovražnik nebeškega kraljestva je zmeraj na delu, da bi porušil to, kar je Cerkev zgradila. Toda če bomo mi čuječi in se bomo zvesto ravnali po naukih svete Cerkve, nam ne bo mogel škodovati!

Govor tovariša Grafenauerja.

Skoro vsaka stran življenja v preteklosti, odkar je Kristus predal ključ svoje kraljestva Petru, nosi izrazit pečat, ki so ji ga vtisnili poglavarji Kristusove Cerkve. Dolga je pot, ki je vodila od Kristusovega naročila Petru: »Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce!« do polnega izvrševanja papeške oblasti po njegovih naslednikih. Začetki papeštva so enaki začetkom Cerkve: preprosti in skriti. Pod vodstvom svojih vodnikov je bojevala Cerkev težak boj za enakopravnost katoliške vere z drugimi, za svobodno oznanjanje resnice in za svobodno izvrševanje dolžnosti vsakega katoličana. Vsa veličastna se je dvignila iz katakomb, objela je skoro ves tedaj znani svet.

Mnogo svetovnih sil je v stoletjih izginilo ali onemoglo, 1900 let stara dinastija v Rimu vlada še danes. Kdor pozna njeno zgodovino, pozna zgodovino vsega sveta. Pri vseh narodih so delovali njeni poslanci in oznanjali resnico, povsod so širili kulturo in uveljavljali vpliv Cerkve.

In prav danes prihaja papeštvo spet do mogočne veljave. Pod njegovim vodstvom se katolicizem znova prebuja in raste v nezlomljivo silo!

Papeštvo je svetovna velesila, pa vendar drugačna od vseh drugih sil. Leon XIII. je v okrožnici »Immortale Dei« jasno označil delokrog Cerkve: »Bog je izročil človeški rod dveh oblastema, namreč cerkveni in državni. Vsaka je po svojem redu najvišja, vsaka ima določene meje, ki jih očitava njena narava. Karkoli je torej v človekovem življenju sveto, karkoli zadeva božji kult ali zveličanje duš, pa naj je tako po svoji naravi ali v svojih odnosih, spada vse pod vodstvo in presojo Cerkve. Druge zadeve pa, ki jih obsega državljanski ali politični red, so po vsej pravici pod oblastjo države, zakaj Kristus je naročil, da je treba dati cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega.«

Papeštvo je duhovna velesila. In prav v tem je vsa njegova moč. V čisti, duhovni sferi ni zadela papeštva nikdar izrazita nesreča. Prišle so sicer depresije, nujni spremljevalci zunanjih pojavov, toda izginile so brez sledu!

Če bi gledali veličino papeštva v zunanjem veličastvu, bi pomenila moderna doba zanj nesrečo brez primere, saj si je sledila v devetnajstem stoletju cela vrsta udarcev po tej zunanosti. In vendar je prav to uničenje zunanjih ovir poživilo duhovno življenje v Cerkvi. Zunanji katastrofi je sledil velik porast duhovnosti, poudarek krščanskega življenja.

Prav pred kratkim smo slišali nov klic sedanjega papeža Pija XI., naj poskušamo pridobiti za Kristusa vse, ki so se od njega oddaljili, »s tem, da bomo živeli Kristusov nauk v vsem, kar ima dobrega«. Kristus je z ljubeznijo pridobil duše in jih pritegnil, da so šle za njim. Tudi za nas ni drugega sredstva, da jih pridobimo.«

Dolžnost nas vseh je, da temu papeževemu pozivu, naj krščanski nauk in krščanska lju-

I v e r i

Doslej se je prijavilo za evharistični kongresv Budimpešti okrog 65.000 tujcev, in sicer iz Evrope okrog 49.000 (iz Jugoslavije 5000) in iz prekoceanskih držav okrog 16.000.

Na mednarodnem evharističnem kongresu v Budimpešti bo govoril, kakor poročajo, tudi konvertit in pisatelj Giovanni Papini.

Father Coughlin bo znova začel govoriti po radiu, ker so se uredila vsa nesoglasja med njim in cerkvenimi oblastmi. Prav tako bo znova vodil tednik »Socialna pravičnost«, ki ga je bil svoj čas prodal.

Na Angleškem bodo postavili novo katoliško cerkev v Bedmondu v spomin papežu Hadrianu IV., ki je bil edini med papeži angleške narodnosti.

Sv. oče je poslal v Španijo mnogo sv. posodja in liturgičnih predmetov za izropane in opustošene španske cerkve. Razen tega je podaril tudi 150.000 lir za zgradbo novega bogoslovnega semenišča v Canolli.

Kitajci bodo v kratkem dobili prevod sv. pisma v kitajščino. Prevaja ga 98 letni kitajski državnik in pisatelj Ma-Siang-Peh in ga že končuje. Za Novi zakon je dobil tudi žerkveno dovoljenje in bo v kratkem izšel.

V neki ljubljanski kavarni na svečnico popoldne: Vstopi visoko rasel gost. Natakark mu gre nasproti in pozdravi gosta z dvignjeno roko. Nun, was ...

Prostozidarji v Mehiki

Prostozidarje je uvedel v Mehiki ameriški prostozidar Joel Poinsett že l. 1824. Sam je ustanovil 120 lož in znal organizirati pravodiktaturo v državi. Od tega časa vpliva prostozidarjev še ni bilo mogoče izločiti in verska preganjanja so omogočili prav prostozidarji, ki so spravili v ustavo člene, ki so veri sovražni. Prav tako je hudo preganjanje l. 1929. povzročil ameriški poslanik Morrow. Obljubil je namreč finančno pomoč Mehiki le pod pogojem, da začne Calles preganjati katoličane. In še danes delujejo prostozidarji povsod v zvezi s komunisti proti katoličanom in jim skušajo škodovati, kjer jim le morejo.

Državna tiskarna v SSSR. V Fedorovi tiskarni se dogajajo značilne stvari. Tiskarna samo napolnjuje skladišča. Niti ena naklada ne more iz tiskarne, ker je tisk preveč slab. Nastavljen je poseben umetnik, ki nadzoruje delo. Toda ta jih še več izloči. Pogosto so primeri, da direktor prisili nadzornike, da priznajo ničvredno blago v skladiščih za izgotovljeno delo.

Zdravnica v Petrovskem ambulatoriju, gospa Byhovska je nekemu bolniku »iz raztresenosti« zapisala dozo 0,5 gr kodeina namesto normalne 0,015, to se pravi dozo, ki je 30 krat močnejša. Napako so odkrili v lekarni. Zdravnica Solonjeva iz istega ambulatorija je predpisala drugemu bolniku 10 krat več morfija kakor je bilo treba. — Direktorja ambulatorija Schirmanna take napake nič preveč ne vznemirjajo in tolaži kritike, da bodo napake že v lekarni odkrili in popravili.

bezen prevevata vse naše življenje, sledimo kakor zasluži. »Ali ni že čas, da stopimo iz samega razpravljanja o svetem k vprašanju sveta in kulture, k delu in presnavljanju svetovnega ustroja, da zgrabimo za socialno in politično delo?«, ki ga je postavil sodobnim kristjanom prvak sodobnih sholastičnih filozofov, Jacques Maritain.

Tov. predsednik AZ je prebral pozdravno pismo, ki smo ga poslali apostolskemu nunciju s prošnjo, da sporoči sv. očetu izraze sinovske vdanosti in zvestobe slovenske katoliške inteligence. S papeško himno, ki smo jo skupno zapeli, smo zborovanje končali.

Kat. mladinsko gibanje na Zapadu Ženska KA v Franciji

V ponedeljek, 31. januarja, je g. profesor dr. V. Fajdiga v Beli dvorani Uniona podal ob slikanju žosizma, mladega delavskega gibanja, svetel zgled pravega katoliškega mladinskega

Nastanek žosizma in skrivnost njegovih uspehov

V predmestju Bruxellesa je pred vojno prišel ob očetovi smrtni postelji delavski sin, mladi kaplan Cardiju, da se hoče popolnoma žrtvovati, če treba tudi življenje, da reši delavski stan. L. 1919. je zbral krožek mladih delavcev in delavk, razložil jim je tragični položaj mladega delavstva, ki mu grozi duševni in npravni pogin. »Razum, volja in srce velikanske večine mladih delavcev so v smrtni nevarnosti. Treba jim je pomagati najti dušo, smisel za lastno dostojanstvo in za svoje človeško in nadnaravno poslanstvo. To vse pa je mogoče doseči le s pomočjo nove delavske mladine.«

L. 1924. so ustanovili belgijsko žosistično organizacijo, čez dve leti tudi že francosko.

Skrivnost velikih uspehov pripisujejo žosisti sami poleg božje pomoči predvsem temu, da je gibanje verovalo v neverjetne možnosti, ki se nahajajo v delavstvu za njegovo lastno vstajenje. Iz uboge vajuca, zagrenjenega z okolico, ki mu je vse uničevala, je napravila JOC navdušenega borca, ki je prepričan, da se bo njegova okolica spremenila, če je on sam odločen spremeniti jo za vsako ceno. S tem, da ga JOC sprejme v organizacijo, prilagojeno njegovim potrebam, ki jo vodijo tovariši, mladi delavci kot on, ga nauče ustaviti se okolici in uveljaviti svoj krščanski ideal delavskega ponosa, veselja do dela, stanovsko zavest, čistost, spoštovanje do deklet, pravičnosti v plačilu in sodelovanje med stanovci. Nauči ga po tem idealu preustvariti delavsko življenje, najprej svoje lastno, zatem pa življenje cele mase mladih delavcev, s tem,

da se zaveda svoje odgovornosti do mase in solidarnosti, ki ga veže z njegovimi tovariši.

JOC je v svojem bistvu osvojevalno gibanje, v katerem se mladi delavci popolnoma posvetijo težki nalogi, da dvignejo duševno in materialno delavski stan in popolnoma prenovijo delavsko življenje, ne samo v korist nekaterih izbranih, ampak cele mase delavcev, ki so vsi brez izjeme prejeli od Boga neumrjočo dušo, odkupljeno z Jezusovo krvjo in poklicano k uživanju večne sreče.

Po izjavah žosistov samih je moč njihovega gibanja v:

- a) bogastvu in poletu programa, ki odgovarja vsem potrebam delavske mladine;
- b) v popolni stanovski prilagoditvi metod vzgoje in dela;
- c) v preciznosti svoje organizacije.

Program žosistov

Kot življenjska šola delavske mladine ji mora dajati tudi celotno življenjsko vzgojo. Prav zato ta vzgoja ni nikdar ločena od realnega življenja mladega delavca. Prizadeva si razviti vse njegove zmožnosti s tem, da se zaveda svojih odgovornosti kot kristjan, kot delavec, kot bodoči glavar družine in kot državljan.

Ne namerava osnovati izbrane skupine, ki bi bila ločena od ostale mase delavstva, ampak jo nasprotno hoče ustvariti v osrčju delavske mase, da bi bila neločljivo zvezana z njo kakor kvas s testom.

V **verskem oziru** JOC vodi mlade delavce k Jezusu, ki govori po svojem evangeliju in deluje po svojih zakramentih in po svoji Cerkvi. Predvsem si prizadeva, da bi bilo vsakdanje življenje mladega delavca res krščansko in vera temelj njegovega delovanja. V **duhovnem oziru** poudarjajo pravico mladih delavcev do izobrazbe in tudi do estetične vzgoje.

Zveza žen KA v Franciji šteje 1,950.000 katoliških žena. Namen te akcije je združiti vse katoliške žene, ki so pripravljene sodelovati pri hierarhičnem apostolatu Cerkve, da se obnovi kraljestvo Kristusovo na zemlji. Njen program je: poglobitev nadnaravnega življenja članic, navajati k religioznemu, moralnemu in socialnemu življenju.

Svojo organizacijo je prilagodila organizaciji Cerkve. Organizacija ima pet stopenj: 1. glavno tajništvo; 2. škofija; 3. okrožje ali nadduhovništvo; 4. okraj ali dekanija (dekanat); 5. župnija.

Vsaki stopnji njen urad pripravlja delo, svet o njem odloča in tajništvo ga izvršuje. Župnija je razdeljena na »desetorice« (dizainere), ki skrbje zlasti za propagando. Sestavljajo jih po deset članic. Da morejo pripadati »Zvezi žen katoliške akcije v Franciji«, morajo pristati na njen program in plačati letno članarino. Vse predsednice po okrajih in škofijah tvorijo **glavni svet**.

Delavnost Zveze

se javlja v različnih oblikah:

1. Proti določbam brezbožnega značaja, ki se tičejo družine, je Zveza začela boj s tem, da se je zavzela za zaščito družine.
2. V svojih revijah »Le Petit Echo«, »Notre tâche« in »L'Echo« Zveza proučuje komunistične nauke in opozarja na nasprotja s krščanskimi tako, da vedno znova dokazuje, da samo nauk katoliške cerkve o socialnem delovanju odgovarja potrebam današnjega časa.
3. V veliko oporo je Zveza tudi duhovščini, saj ji je vedno pripravljena priti na pomoč. Mnogokrat, zlasti v podeželskih župnijah poučujejo verouk.
4. Ker je socialni nauk cerkve še danes neznan in nerazumljiv marsikateremu katoličanu, si je Zveza postavila za nalogo tudi razširjanje velikih enciklik Leon XIII. in Pi-

ja XI., »Rerum novarum« in »Quadragesimo anno«.

5. Z vso gorečnostjo si prizadeva, da vzdržuje in razširja katoliški tisk in v ta namen ustanavlja tiskovne založbe.

6. V zavesti, da je liturgija važen faktor za pridobivanje ljudstva za Cerkev, je Zveza uvedla **liturgične tedne**.

7. Da bi pobijala razbrzdanost mladine, je Zveza v sodelovanju s »Fédération Nationale Catholique« in z »Union des Pères de Famille« nastopila proti nemoralnim filmskim predstavam, proti prodaji nemoralnega časopisja in proti nespodobnemu petju.

8. Zelo važen vpliv na razumski in moralni razvoj naroda ima tudi čtivo. Njegove važnosti se Zveza zaveda, zato z vsemi silami dela na to, da se v vsaki občini v Franciji ustanovi knjižnica, ki je popolnoma ločena od župnije in sedeža Zveze z namenom, da pridobi kar največje število čitateljev.

9. Pomoč družinam: namen ji je pomagati družinam, da vzdržujejo in obnove družinski red. Skrbi za organizacijo družinskih in materinskih dni, za izdelovanje in razdeljevanje otroškega perila, za pomoč materam, za razpravljanje in posvetovanja o najvažnejših družinskih vprašanjih.

10. Zveza izdaja svoja glasila:

a) »Le Petit Echo«, mesečnik, ki prinaša razne informativne in vzgojne članke in je namenjen vsem članicam Zveze;

b) »Notre tâche« ali preje »Courier de dizainières«, mesečno glasilo Desetoric Zveze žen KA v Franciji;

c) »L'Echo« pa je revija, določena le voditeljicam posameznih odsekov Zveze.

Poleg tega izda Zveza vsako leto ilustriran »Almanah«, Koledar, razne brošure, razglednice in slike.

Zveza žen je v resnici močna organizacija, ki se je znala prilagoditi vsem potrebam sedanjega časa in nam je s svojim delom pravi vzor Katoliške akcije.

Književnost

LUČKA

(Odlomek iz novele)

Jutranje zvonjenje se je sproščeno prelivalo iz temnih lin strmske podružnice.

Lojze Plevnik je tiho vprašal s postelje:

»Mama, katerega smo že danes?«

»Štiri in dvajsetega — —«

»Štiri in dvajsetega februarja. Moj Bog, dva meseca že ležim. Danes mi je dosti bolje kakor včeraj.«

S skrbjo se je ozrla vanj. Ali se ne počuti vsak bolnik tik pred smrtjo bolje?

»Suh sem in bled, kajne? Dajte mi zrcalo!«

Prisiljeno se je nasmejala.

»Tako, zdaj še sebe pogledajte, potem bova pa ugibala, kdo ima pljučnico.«

Mati je zaihtela in šla iz sobe. V dveh mesecih sinove boleznii se je postarala za deset let. Ko je gledala edino bitje, ki je zanj še živela, kako mu gorijo pljuča, kako se kremžijo uvele ustnice in lica, kako blede potno čelo, kako ga pretresajo v dolgih zimskih nočeh zoprne in strašne sanje, da govori zmešane besede in hoče nekam pobegniti pred skrito grozo: tedaj se ji je krčilo srce v prsni in begala je brez pokoja, molila z vso dušo in si brisala skoraj izjokane oči. Posušila se je, da je bila kakor jesenski list, tik preden pade z drevesa. Lase ji je do kraja posivila strahotna negotovost, kaj bo s sinom.

Lojze je nenadoma prisluhnil. Kaj to buči? Dvignil je glavo in pogledal skozi okno. Hribi so bili čisto temni, sneg je že zdavnaj padel z drevja. Jug piha in dramii premrle vrhove, daljno, skrivnostno bučanje gre preko gozdov. Pomlad prihaja — —

»Mama, zdaj bom pa kar vstal.«

»Kaj boš vstajal revež! Ne vidiš, da si kot trska?«

»Ali mi res ne verjamate, da se čutim zdravega?«

Od slamnate strehe je obilno kapljalo. Skozi okence je pokukalo sonce in zarisalo na nasprotni steni zraven peči zlato ploskev, presekanano z obema križnima prečkama.

»Dobro jutro. Kako mu je? Spi?« je prišel z veže šepetajoč glas.

»Lučka!« je zaklical Lojze. »Bedim, pripravljam se, da vstanem — —«

Lučka je stopila k postelji in mu izročila šopek zvončkov.

»Zvončki!« je vzkliknil. »Moj Bog, letos je bila dolga zima, kajne? Prav, da si prinesla prve cvetke. Mislim se namreč v kratkem poročiti. No, ali nisem mladostno svež in lep ženin?«

»Blede se mu, že spet se mu blede,« je šepetaje vzdihnila mati.

Lučka je položila roko na bolnikovo čelo, pogledala mater in lahno odkimala. Toplomer je pokazal sedem in trideset šest.

Dragatuš ni bil blizu, a Lučka je zahajala vsak teden trikrat v Strmce k bolnemu prijatelju. Kdo je stal materi najzvesteje ob strani v težkih urah, ko je bilo sinovo življenje na tehtnici? Kdo je prinašal primerna živila in tisto čudovito pljučno olje, ki je hladilo in lečilo vnete prsi? Kdo je poleg matere najbolj goreče molil in se zaobljubljal na dalnje božje poti? Lučka Dobravec, lepa mladenka ena in dvajsetih let.

Lojze je mirno spal, mati in Lučka pa sta mu pripravljali močno in okusno jed.

»Mislim, da je najhujše prestal. Ozdravel bo.«

»Bogu hvala — in tebi — — Lučka — —«

Mati je zaihtela. Od žalosti ali veselja? Če bi umrl, bi bil v smrti njen, zdaj pa ji bo v življenju tuj — —!

Zgodaj popoldne je prišel tudi zdravnik. Ob slovesu je z jasnim obrazom povedal:

»Čez dva dni lahko vstane. In stradati ga ne smeta!«

V mali Plevnikovi hišici je bilo praznično, svetlo v vseh treh srcih, ki so utripala v medsebojnem sočustvovanju in ljubezni.

Pomlad prihaja, zdravje se vrača, novo, čudovito življenje se več ne da ustaviti, zmerom bliže je. Slišiš jug, Lučka? Od daljnega morja gredo vetrovi in si krčijo pot v zamrzlo celino — —«

»Da,« je zamišljeno potrdila.

»Tistih božičnih zametov ne bom do smrti pozabil. Groza me obide, kadar se zamislim nanje. Še nikdar ni bilo takega viharja, kar pomnijo ljudje.«

»Prvih štirinajst dni sva bili pripravljene, da sredi blodenj izdihneš — —«

»Vem, da se mi je strašno bledlo. Čudno, da nisem zblaznel.«

Gole slive za okenci so se zamajale v vetru.

»Mama, zdaj mi pa povejte, ali se je kaj posebnega zgodilo v teh tednih — —«

Mati ga je tiho gledala in nazadnje pokimala.

»Tina pojde v Kanado?«

»Tina pojde v Kanado? K očetu?«

Zamižal je in se nasmešnil. Bog bodi zahvaljen, vozal se razvezuje! Lučkine oči ga božajo, rade bi videle v Lojzetovo srce. Njene misli ugibajo pomen besed, ki so jih v napetem večeru Treh kraljev izrekla suha, žejna usta:

»Tina — — ne trgaj! Nisi v pravici — med nama je morje — Tina — Tina — usmili se je — —«

Ko je zdaj videla, da se po Lojzetovem obrazu razliva sij miru in sreče, se je spokojno nasmešnila.

»Obriti se boš moral, tak si kot razbojnik.«

»Bom že gledal,« se je nasmejal, »da te ne bo prehudo ščegetalo.«

Zardela je in mu prepustila roko.

»Mama,« je zaklical sin in napravil nad vse slovesen obraz, »s tem trenutkom progla-

šam Lučko Dobravec za svojo nevesto in vašo snaho.«

Mati je presenečena ostala sredi sobe in ni mogla do besede.

»Kaj imate glede druge točke kake pomisleke?« je nadaljeval Lojze.

Ali nenadoma je začutil, da je žena močnejša in da ga noben materin ugovor več ne omaje v sklepu.

Lučka bi se najrajši pogreznila, tako ji je postalo vroče in tesno. Mati se je nasmešnila in odkimala, kot da se ne more znajti.

»Torej,« je zaključil sin, »čez tri mesece bomo imeli svatbo.«

»Bodi srečen, Lojze, Lučka je — — dobra — — je zahlipala ženica. Nenadoma je imela polne oči solz.

»Mama, Bog vam povrni! Včasi ste govorili, da ne pridete niti blizu, ko se bom ženil — —«

»Prišla bom,« je v smehljaju odvrnila, »in bom plesala, čeprav po cigansko. Takrat bo lepo, da bo kaj!«

Dan se je nagibal in zlata ploskev se je prekrizana zarisala na drugi strani sobe z raven stenske ure. Južni veter je šumel že čisto blizu, da so se zdaj pa zdaj stresle šipe. Pod kapi so lezli vase kupi snega.

Lučka je vstala in se oblekla, kajti februarske sape so kaj strupene. Poslovala se je, kot da se ne bodo videli leto dan, in stopila po mokrem snegu, ki ga je tu in tam že lizalo blatno kopno.

Domov grem, v Dragatuš. Ali se ni danes moj dom premaknil z ravnine na hrib, v samotno Plevnikovo hišo nad Strmcem?

Vlažen veter ji je plahutal mimo obraza in svet se ji je nenadoma zdel tako majhen, da bi ga lahko držala na dlaneh kot igračo.

Njen svet v resnici ni bil velik. Samo dva človeka sta bila v njem: Lojze Plevnik in Lučka Dobravec. Dva človeka in Ljubezen.

Vedela je, da drugi dan ne bo strpela v Dragatušu. Cene.